

TALHA KÖSE**F-35'ler ve Türkiye'nin güvenlik doktrinindeki kırılma**

Türkiye'nin yüksek irtifa hava savunma sistemi ihtiyacını karşılamak için Rusya'dan satın aldığı S-400 hava savunma sistemi uzun zamandır kamuoyunda tartışılmakta. Aslında savunma teknolojileri ile ilgili teknik bir konu gibi görünen tartışma özünde Türkiye'nin egemenliği ve ittifak ilişkilerinin güvenilirliği ile ilgili birçok kritik hususu içermektedir. Ankara'nın S-400'leri alma kararı ve kendisini bu karara iten süreç hem Türkiye hem de müttefikleri açısından hassas noktaları test etmiştir ve halen test etmeye devam etmektedir. S-400 tartışmasının Türkiye açısından bir hava savunma sisteminin alınımının ötesinde neticeleri olacaktır. ABD ve [NATO](#) ile uzun vadeli ilişkilerin seyri ise bu karara verilen tepkiler ve bu kararın neticeleri çerçevesinde güncellenecektir.

S-400'lerin alınması kararının Türkiye'ye zarar vereceğini ve Ankara'nın Washington'la ilişkilerini bozacağını iddia eden küçük bir azınlık haricinde toplumun genelinde söz konusu hava savunma sisteminin alımı konusunda yoğun bir destek bulunmaktadır. Bu meselenin sadece güvenlik ile ilgili bir ihtiyacı karşılamının ötesinde Türkiye'nin egemenliği ile ilgili bir konu olduğu, bu nedenle konu ile ilgili geri adım atılmasının yanlış olacağını düşünenler hem uzman hem de kamuoyu düzeylerinde çoğunluğu oluşturmaktadır. Üstelik böylesi bir kararın Türkiye açısından maliyetleri olabileceği hemen herkesin malumudur. Türk halkı maliyetine rağmen ulusal savunma ve egemenlik için müstakil adımların atılmasına destek vermektedir.

Türkiye'nin Rusya'dan satın almış olduğu S-400'lerin intikali geçen hafta itibarıyla başladı. Bu noktadan sonra S-400'lerin Ankara açısından oluşturacağı yeni durumu ve ABD'nin bu konuda Türkiye'ye uygulayacağı yaptırımlar ve bu yaptırımların Türk-Amerikan ilişkilerinde oluşturacağı yeni yaklaşımları tartışmak daha isabetli olacaktır. Türkiye-ABD ilişkileri hem politika hem de toplum algısı düzeylerinde oldukça olumsuz bir seyirdedir. [Kadir Has Üniversitesi](#) Türkiye Çalışmaları Merkezi tarafından yapılan son ankette Türk kamuoyunun yüzde 81'inin ABD'yi düşman unsur olarak gördüğü bir gerçektir. ABD'nin haksız yaptırım kararları sonrasında ülkeyi düşman olarak görenlerin oranı artacağı gibi bir düşmanlık algısı çok daha derin bir hal alacaktır.

Türkiye son altı yıldır ABD cenahından tehdit ve yaptırım haricinde bir şey duymamıştır. ABD bir yandan FETÖ, PYD gibi Türkiye'nin milli varlığına düşman terör örgütlerini besleyip cesaretlendirirken diğer yandan elinden geldiğince Ankara'nın kendisini savunma kapasitesini sınırlandırmaya çalışmaktadır. ABD, Türkiye'yi siyasi ve iktisadi açılardan istikrarsızlaştırmak için üst üste adımlar atmaktadır. ABD'nin bütün bu hasmane tutumları Türkiye'yi Rusya'ya daha da yakınlaştırmaktadır. Türkiye'ye parası ile S-400 hava savunma sistemini satan Rusya'ya karşı duyulan sempati son dönemde önemli ölçüde artmaktadır. Ne

ABD ile bu ölçüde gerilmek ne de Rusya ile stratejik konularda bu kadar hızlı yakınlaşmak Türkiye'nin uzun vadeli çıkarları açısından doğru bir yaklaşımdır. Ancak bütün bu sürece ivme kazandıran ABD cenahının Türkiye'ye yönelik sorumsuz ve düşmanca tavrıdır. Bu hasmane tavrın ABD açısından maliyeti uzun zamandır getirisinin çok üzerindedir. Yani Türkiye'ye karşı böylesi körü körüne düşmanlık yaklaşımı ABD'nin ulusal çıkarlarına da zarar vermektedir.

ABD'nin yaptırım kararları Türk karar alıcılarının savunma konusundaki yapısal yaklaşımını fazla değiştirmeyecektir. **Bu karar sonrasında kritik askeri ekipmanın dış kaynaklardan teminin mümkün olduğunca azaltılması stratejisi daha da güç kazanacaktır.** Türkiye'nin başından beri paydaşı olduğu ve parasını ödemiş olduğu F-35 savaş uçaklarının tesliminin dondurulmasının Türkiye açısından sembolik başka anlamları da bulunmaktadır. **Bu kararlar zaten uzun zamandır dost olarak algılanmayan ABD'nin Türkiye açısından güvenilir bir silah tedarikçisi olmadığı da anlaşılmıştır.** Türkiye'nin ulusal güvenliği ile ilgili konuları ABD Kongresi veya [Savunma](#)

[Bakanlığının](#) inisiyatiflerine bırakamayacağı Ankara'nın F-35 projesindeki paydaşlığının dondurulması ile teyit edilmiş olmuştur.

Parası ödenmiş askeri ekipmanların sözleşmede olmayan yeni şartlar "icat edilerek" teslim edilmemesi hukuki açıdan da son derece sorunlu bir durumdur. Bunun iki ülke ilişkilerinde uzun vadeli sonuçları olacaktır. Ahde vefa ve sözleşmeye uymamanın ne anlama geldiğini belki de en iyi iş adamı kökenli ABD Başkanı Trump kavramakta ve bu konuda ABD müesses nizamından farklı bir yaklaşıma sahiptir. **Ancak Trump'ın farklı yaklaşımı da Türkiye'nin ABD'ye karşı sarsılan güvenini onarmaya yetmeyecektir.** ABD silah şirketleri ile bundan sonra stratejik silah alımı konusunda adım atılması mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda teslimi hukuki açıdan garanti altına alınmayan askeri ekipmanın dış tedarikçilerden alınmasının engellenmesi konusunda TBMM'den özel yasa çıkarılması Türkiye'nin uzun vadeli çıkarları açısından isabetli olacaktır.

Washington'ın F-35'leri Ankara'ya teslim etmeme kararı yalnızca Türkiye'ye değil, NATO'nun güvenliğine de büyük zarar verecektir. ABD, NATO'nun güvenliğini, kendi çıkarları ve Türkiye düşmanı mahfillerin dar bakış açılarına kurban etmektedir. Yakın vadede NATO'nun ve ABD'nin ulusal çıkarlarındaki farklılaşmalar da derinleşecektir. Türkiye açısından F-35 dosyası kapanmamış ve müzakereler önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Elinde S-400 gibi güçlü bir savunma aracı olan Türkiye müzakere masasına ABD'ye tek taraflı bağımlı bir ülke konumuna göre daha güçlü oturacaktır. Bu kararın bazı maliyetleri olsa da hiçbir maliyet egemenlik haklarını ve öz savunma gücünü kendine karşı düşmanca davranan bir aktörün inisiyatifine bırakmaktan fazla olamaz.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Trump'ın Londra ziyaretinde Britanya iç siyaseti gölgesi (8.6.2019)**
- > **ABD'nin çıkarları uluslararası hukukun üzerinde mi? (27.4.2019)**
- > **ABD'nin Türkiye'yi sopa ile tedip etme yaklaşımı geri tepiyor (9.3.2019)**

